

Bożena Strzelska-Smakowska 1949–2015

16 maja br. po kilkuletniej nieuleczalnej chorobie zmarła Bożena Strzelska-Smakowska, adiunkt w Katedrze Analiz Środowiskowych, Kartografii i Geologii Gospodarczej na Wydziale Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska Akademii Górniczo-Hutniczej (AGH) w Krakowie.

Urodziła się 14 lutego 1949 r. w Zabrze w rodzinie inżyniera – wynalazcy w dziedzinie aparatury chemicznej i służącej ochronie środowiska. Uczyła i kształciła się w Krakowie, w latach 1968–1973 studiowała na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym AGH. Pod kierunkiem prof. H. Gruszczyka napisała i obroniła z wynikiem bardzo dobrym pracę dyplomową pt. „Wpływ cech mineralogicznych rudy z kopalni Trzebionka na jej wzbogacanie”. W okresie 1974–1984 pracowała na etacie inżyniersko-technicznym w Zakładzie Metodyki Poszukiwań. Dała się poznać jako ambitny, obowiązkowy i bardzo pracowity członek zespołu. Godziła zadania rodzinne i wychowanie dwójki dzieci nie tylko z pracą biurowo-techniczną, ale też naukową i dydaktyczną. W tym okresie opublikowała osiem prac, z których jedna uzyskała nagrodę Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz wykonała kilka zamawianych opracowań analitycznych, a także ukończyła dwa kierunki studiów podyplomowych. W 1984 r. awansowała na stanowisko starszego asystenta, a w 1989 r. obroniła pracę doktorską zatytułowaną „Okruszcowanie cynkiem północno-zachodniej części obrzeżenia GZW”. Promotorem dysertacji był prof. A. Bolewski, który przejął to zadanie po zmarłym prof. H. Gruszczyku. W ciągu tych 5 lat, jeszcze przed doktoratem, opublikowała 10 kolejnych prac i wykonała 5 ekspertyz.

Nowy etap pracy dydaktycznej i naukowej na etacie adiunkta w Zakładzie Geologii Gospodarczej został wkrótce zakłócony chorobą, operacją i urlopem zdrowotnym w latach 1991–1992. Po powrocie do pracy dokształcała się w specjalności nowej placówki, kończąc kursy podyplomowe i biorąc aktywny udział w wielu konferencjach naukowych. Były to m.in. „I Szkoła Gospodarki surowcami mineralnymi w warunkach gospodarki rynkowej” zorganizowana w 1993 r. przez Centrum Podstawowych Problemów Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią

PAN w Krakowie, a w 1999 r. międzynarodowa szkoła „Challenges to sustainable community development”, utworzona przez Fundację im. T. Sendzimira we współpracy z AGH i University of Florida. Wizytowała szereg kopalń w Polsce, Słowacji, Austrii, byłej Jugosławii, Grecji, Turcji, Hiszpanii i Chile, zwracając uwagę na zagadnienia geologiczne i gospodarkę złóżem.

Prowadziła wykłady i ćwiczenia na trzech wydziałach AGH, opracowała nowe programy przedmiotów: geologia gospodarcza, ocena wartości złóż oraz rynki metali. W 1994 r. prowadziła wspólnie z rosyjskim geologiem Sadko M. Siedienko i niżej podpisanym eksperymentalną, 4-tygodniową praktykę studencką z geologii ogólnej na Kaukazie (Prz. Geol., 42: 1087–1088).

Była współautorką oryginalnego wniosku na grant edukacyjny, który został sfinansowany ze środków PHARE Unii Europejskiej (1995) i współorganizatorką cyklicznego studium podyplomowego „Ochrona środowiska przy-

rodniczego i zasobów mineralnych”. W ramach studium prowadziła ćwiczenia z zakresu gospodarki złożem. Od 1996 r. przeprowadzała za granicą okazjonalne wykłady, rozpoczynając od 12-godzinnej kursu w języku angielskim (tłumaczonego na język hiszpański) „Ocena ekonomiczna złóż na etapie prefeasibility” na Uniwersytecie La Serena (ULS) w Chile. Były one organizowane w ramach dwustronnej współpracy między AGH a ULS. W tym rozwiniętym górnictwo i gospodarkę kraju mogła praktycznie zweryfikować przydatność proponowanych metod oceny. W 1998 r. w ramach programu Erasmus/Socrates prowadziła wykłady na Uniwersytecie Oviedo w Hiszpanii.

Etap badań naukowych po doktoracie cechowało zainteresowanie oceną ekonomiczną złóż, wyceną informacji geologicznej, gospodarką surowcami mineralnymi i licznymi pracami zespołowymi, które realizowano pod kierunkiem prof. A. Bolewskiego. Wyrazem tego jest sześć podręczników akademickich, liczne hasła w Encyklopedii Surowców Mineralnych, 47 publikacji naukowych, 28 referatów na konferencjach, 13 arkuszy Mapy Geologiczno-Gospodarczej Polski oraz ponad 30 niepublikowanych opracowań eksperckich, wykonanych na zlecenie Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG), Ministerstwa Skarbu Państwa i przemysłu.

Podsumowaniem dorobku w tym zakresie jest książka „Ocena ekonomiczna złóż rud” (2003). Przedstawiona w niej metodyka wyceny wartości złoża była w Polsce pilnie potrzebna m.in. w związku z narastającą prywatyzacją sektora górnictwo-surowcowego. Podjęła także problematykę zarządzania i podejmowania decyzji w górnictwie rudnym, wyjaśniając przykładami rachunkowymi metody decyzyjne przydatne w warunkach ryzyka i niepewności. Jest to pierwsza w Polsce monograficzna publikacja, która poruszała zagadnienia oceny ekonomicznej złóż rud. Mimo

dużej wartości została (czy słusznie?) zakwestionowana przez komisję dziekańską jako podstawa rozprawy habilitacyjnej, ze względu na podręcznikowy charakter.

Współpracowała z zespołami z innych jednostek naukowo-badawczych w Polsce m.in. z PIG w Warszawie i IGSMiE PAN w Krakowie. W latach 2005–2007 kierowała tematem „Prognoza złożowa podłoża paleozoicznego (i pokrywy mezozoicznej triasu) w NE obrzeżeniu GZW”. Projekt ten był realizowany w ramach kooperacji z Państwowym Instytutem Geologicznym. Bożena Strzelska-Smakowska była członkiem-założycielem Polskiego Stowarzyszenia Wyceny Złóż Kopalni, a w latach 2006–2010 członkiem jego zarządu. W tym samym okresie była uczestnikiem Panelu Ekspertów ds. Zasobów Naturalnych i Nowych Technologii Foresight Małopolska. W 2008 r. otrzymała jeden z pierwszych certyfikatów Taksatora Złóż Kopalni.

W okresowych ocenach pracowników AGH uzyskiwała oceny celujące. Była dwukrotną laureatką zespołowej Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (1980, 1986), Nagrody Rektora AGH (1976, 1984), Dydaktycznej Nagrody Zespołowej im. prof. Taklińskiego (2001). Została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi (1996) i Medalem Edukacji Narodowej (2000).

Pasje geologiczne łączyła z zamiłowaniem do muzyki, zwierząt i ciekawością świata. Była świetnym towarzyszem podróży. Ogromnej pracowitości towarzyszyła życzliwość i umiejętność niwelowania napięć, które czasem powstają przy realizacji ambitnych celów. Budowała atmosferę koleżeńską współpracy. Dla nas współpracowników i rzeszy studentów pozostanie na zawsze elegancką, uśmiechniętą Bożenką. Została pochowana na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie, w grobowcu sąsiadującym z Kaplicą.

Andrzej Paulo